

9. 2. 2016

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Co by měla přinést připravovaná novela autorského zákona v oblasti kolektivní správy

V létě loňského roku předložilo Ministerstvo kultury vládě návrh poměrně rozsáhlé novely autorského zákona, která má za cíl zejména transponovat tzv. směrnici o kolektivní správě.[1] Tato směrnice zajišťuje jednotný právní rámec úpravy kolektivní správy autorských práv v rámci Evropské unie a jejím hlavním cílem je přispět k jejímu řádnému a transparentnímu výkonu.

Směrnice o kolektivní správě nabude účinnosti k 10.4.2016 a po tomto datu se stane závaznou také pro Českou republiku, a to bez ohledu na to, zda do té doby vejde v účinnost i předpokládaná novela autorského zákona, která ji má transponovat. Schválení návrhu novely vládou ČR je očekáváno počátkem tohoto roku, teprve poté bude novela předložena ke schválení Poslanecké sněmovně.[2] Tento článek podává stručný přehled hlavních změn, které by navrhovaná novela měla do stávajícího autorského zákona přinést v oblasti kolektivní správy práv.[3]

Cíle navrhované novely autorského zákona

Jak již bylo uvedeno v úvodu tohoto článku, hlavním důvodem navrhované novely je transpozice směrnice o kolektivní správě. Z důvodové zprávy k návrhu novely pak vyplývá, že: „Cílem navrhované úpravy je dosáhnout komplexní a vyvážené právní úpravy práv a povinností subjektů, jichž se kolektivní správa dotýká, tj. na jedné straně nositelů práv (...), jejichž zájem obvykle reprezentuje kolektivní správce, a na druhé straně uživatelů předmětů ochrany a plátců odměn.“[4] V důvodové zprávě dále navrhovatel (Ministerstvo kultury) označuje dva konkrétní cíle, kterých by mělo být přijetím novely autorského zákona dosaženo.

Prvním cílem je upravit kolektivní správu v České republice v souladu s požadavky uvedené směrnice, tj. zajistit vysokou úroveň kolektivní správy, finančního řízení a transparentnosti. Implementací směrnice všemi členskými státy má dojít ke sjednocení pravidel pro výkon kolektivní správy v rámci celé Evropské unie a tím i k posílení, resp. k lepšímu právnímu zabezpečení, zájmů především nositelů práv.

Druhým cílem navrhované úpravy je vyřešení konkrétních aplikačních problémů, které se kolektivní správou týkají, např. pomocí zpřesnění některých pravidel jednání kolektivních správců či uživatelů, a zajištění kvalitnější kolektivní správy (nejen z hlediska zajištění zájmů nositelů práv, ale také z hlediska zájmů uživatelů, resp. dalších dotčených subjektů).[5]

Vedle shora uvedených je cílem navrhované novely také větší zpřístupnění kulturního a

vědomostního bohatství veřejnosti za účelem jeho efektivnějšího využívání v digitálním prostředí. K tomu má dojít pomocí otevření širších možností pro zjednodušené licencování ve vztahu k tzv. osiřelým nebo na trhu nedostupným dílům, resp. zvýšení pružnosti v oblasti poskytování hudebních služeb v internetovém prostředí díky nově zavedené možnosti přeshraničně licencovat užití hudby online.

Hlavní navrhované změny v oblasti kolektivní správy

Současná úprava kolektivní správy je obsažena celkem v 9 paragrafech[6], oproti tomu návrh novely autorského zákona předpokládá její úpravu v bezmála sedminásobném množství paragrafů.[7] Je tedy zřejmé, že nová podoba kolektivní správy bude mnohem obsáhlejší a podrobnější. Níže stručně k nejvýznamnějším bodům návrhu novely.

Obecná ustanovení

Na rozdíl od stávající úpravy by mělo dojít k rozšíření obecných ustanovení věnujících se kolektivní správě, včetně podrobných ustanovení týkajících se členství a organizační struktury kolektivního správce.

Podrobné úpravy by měly doznat rovněž výkon kolektivní správy, který bude s výjimkou případů stanovených zákonem (tzv. povinná kolektivní správa) založen na základě písemné smlouvy, jakož i závazky mezi kolektivním správcem a nositelem práv včetně rozsáhlé informační povinnosti kolektivních správců ve vztahu k nositelům práv.

Vzhledem k tomu, že se s novou právní úpravou předpokládá rozšíření okruhu kolektivních správců, kteří budou oprávněni se vzájemně výkonem kolektivní správy pověřit (v důsledku umožnění přeshraniční volby kolektivního správce), obsahuje návrh novely rovněž ustanovení věnující se závazkům mezi kolektivními správci navzájem.

Rozšířená kolektivní správa

Ve vztahu ke knihovnám počítá novela s umožněním uzavírání hromadných licenčních smluv a v té souvislosti předvídá vznik registru děl nedostupných na trhu,[8] který bude provozován Národní knihovnou a zpřístupněn veřejnosti formou dálkového přístupu. Registr děl nedostupných na trhu bude obsahovat výhradně díla slovesná, včetně děl do nich vložených (např. ilustrace, fotografie), jeho cílem pak bude registrovat díla, na která je možno uzavřít hromadné licenční smlouvy na zpřístupnění (uzavřené mezi Národní knihovnou s kolektivním správcem na dobu max. 5 let s možností prodloužení). Cílem této tzv. rozšířené kolektivní správy je jednak zpřístupnit ve všech knihovnách na místě samém (prezenčně) vše, co bylo zdigitalizováno a není dostupné na trhu, a dále diferencovaně poskytovat další služby v digitálním prostředí (např. vzdálený přístup, tisk apod.).

Sazby odměn

Jak již bylo uvedeno shora, smyslem novely je mimo jiné odstranit některé další problémy z praxe např. vzniklé při sjednávání sazebníků odměn, které kolektivní správci vybírají. Sazby odměn proto mají být napříště stanovené sazebníkem vycházejícím z objektivních a nediskriminačních kritérií, ve vztahu k nimž mají být přiměřené.[9] Podle těchto kritérií bude kolektivní správce muset přihlížet nejen k účelu, ale také ke způsobu, rozsahu a okolnostem užití předmětu ochrany. Platné sazebníky pak bude uveřejňovat Ministerstvo kultury na svých internetových stránkách.

Novela dále předpokládá úpravu postupů pro sjednávání sazebníků obsahujících sazby odměn ve

vyjmenovaných případech (např. v souvislosti s pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla, za poskytnutí oprávnění k výkonu práva na užití hudebního díla s textem nebo bez textu živým provozováním atd.).

Dle stávajícího návrhu novely bude kolektivní správce povinen uveřejnit návrh sazebníku spolu s odůvodněním na svých internetových stránkách a předložit jej sazebníkem dotčeným subjektům s výzvou k vyjádření. V případě nedosažení shody na sazebníku má být za určitých okolností stanovena povinnost bez zbytečného odkladu předložit žádost o zprostředkování sjednání sazebníku za pomoci zvláštního prostředníka. Tímto prostředníkem bude osoba zapsaná v nově zřízeném Rejstříku prostředníků vedeném Ministerstvem kultury. Do rejstříku bude přitom možné na žádost zapsat pouze osobu plně svéprávnou a bezúhonnou, která získala vysokoškolské vzdělání alespoň v magisterském studijním programu a prokázala odborné znalosti pro výkon funkce při zkoušce před zvláštní komisí.

Posílení transparentnosti kolektivní správy

V souvislosti s cílem zajistit transparentnost kolektivní správy je předpokládána úprava informační povinnosti kolektivních správců ve vztahu k veřejnosti, jiným kolektivním správcům a Ministerstvu kultury.

Ve vztahu k veřejnosti by měl být kolektivní správce zejména povinen zveřejňovat na svých internetových stránkách své stanovy, podmínky členství, resp. podmínky ukončení pověření k výkonu kolektivní správy, dále vzorové licenční podmínky, sazebníky a rovněž seznam smluv uzavřených s jinými kolektivními správci týkajících se pověření při výkonu kolektivní správy, aj. Uvedené informace bude kolektivní správce povinen bez zbytečného odkladu aktualizovat.

Vedle obecné informační povinnosti bude kolektivní správce povinen na základě odůvodněné žádosti poskytnout kolektivnímu správci (s nímž má uzavřenou smlouvu o pověření při výkonu kolektivní správy), resp. nositeli práv nebo uživateli bez zbytečného odkladu informace o repertoáru a právech, která spravuje, resp. zda a v jakém rozsahu vykonává kolektivní správu pro určitého nositele práv.

Závazky mezi kolektivním správcem a nositelem práv

Dle návrhu novely bude autorský zákon napříště podrobně upravovat i řadu oprávnění nositelů práv, mezi jinými i oprávnění svěřit kolektivnímu správci výkon kolektivní správy svých práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany, pro území podle svého výběru, a to bez ohledu na to, kde má kolektivní správce sídlo, a pokud jde o nositele práv, bez ohledu na jeho státní příslušnost, bydliště nebo sídlo. Jinými slovy nositel práv bude mít napříště možnost zvolit si svého kolektivního správce i přeshraničně. Kolektivní správce navíc nebude oprávněn kolektivní správu bez dalšího odmítnout převzít.

Nositel práv bude dále moci ve smlouvě s kolektivním správcem určit každé právo nebo kategorii práv nebo druh děl, resp. jiný předmět ochrany, jejichž výkon a správu kolektivnímu správci smlouvou svěří. Oprávnění k výkonu práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany, bude moci nositel práv poskytovat dále i v případě, že tyto svěřil kolektivnímu správci, ovšem pouze půjde-li o užití nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu.

Pověření k výkonu kolektivní správy všech nebo některých kolektivnímu správci svěřených práv, kategorií práv nebo druhů děl a jiných předmětů ochrany, bude moci nositel práv zcela nebo zčásti odvolat písemnou výpovědí s výpovědní dobou nepřesahující 6 měsíců, a to bez ohledu na to, zda k

výkonu kolektivní správy došlo na základě písemné smlouvy nebo ze zákona.

Závěr

Ačkoli shora uvedené vychází z návrhu novely autorského zákona, který byl teprve předložen Ministerstvem kultury vládě, lze předpokládat, že většina ustanovení projde legislativním procesem bez podstatných změn. Návrh totiž jednak odráží úpravu směrnice o kolektivní správě a dále již prošel rozsáhlým připomínkovým řízením, v jehož průběhu se k němu vyjadřovala řada dotčených subjektů včetně např. kolektivních správců a Úřadu pro ochranu osobních údajů. Je nyní spíše otázkou, kdy projde uvedená novela legislativním procesem a stane se účinnou a tedy, kdy se stane česká právní úprava v oblasti kolektivního práva souladnou s předmětnou směrnicí o kolektivní správě.

Mgr. Andrea Kopečková,
advokátní koncipientka

[VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ advokátní kancelář s.r.o.](#)

Husova 242/9
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 220 775
Fax: +420 222 220 804
e-mail: info@vcv.cz

-----
[1] Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu

[2] Návrh novely byl dosud projednáván na zasedání Legislativní rady vlády ČR dne 29.10.2015, kdy ovšem nedošlo k jeho schválení a projednávání návrhu bylo přerušeno.

[3] Článek odpovídá stavu návrhu novely předloženému Ministerstvem kultury vládě ČR ke dni 1.1.2016.

[4] Důvodová zpráva k návrhu novely, dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[5] Viz např. navržená úprava tvorby sazebníků zavazující kolektivní správce k větší transparentnosti a zajišťující uživatelům možnost účasti na vyjednávání sazeb odměn, dále nově zaváděné skutkové podstaty správních deliktů kolektivních správců, které mají zvýšit vymahatelnost povinností kolektivních správců a efektivnost výkonu dohledu nad kolektivní správou.

[6] Viz § 95 až 104 stávajícího znění autorského zákona

[7] Viz návrh novely autorského zákona, dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#), podle něhož se

kolektivní správě věnuje celkem 62 paragrafů.

[8] „Dílem nedostupným na trhu“ se např. ve vztahu ke knize či monografii rozumí dílo vydané na území ČR, které v druhově shodném nebo obdobném vyjádření nebylo možno ve stanovené lhůtě při vynaložení přiměřeného úsilí a za obvyklých podmínek opatřit za úplatu v běžné obchodní síti a jehož užití není zjevně předmětem prodejních nebo licenčních podmínek, které zařazení do rejstříku vylučují (např. e-knihy), ve vztahu k periodikům vydaným na území ČR jsou jimi taková díla, která byla vydána nejméně před 10 lety a není-li jejich užití zjevně předmětem licenčních podmínek.

[9] Zejména, zda k užití předmětu ochrany dochází při výkonu podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, k přímému nebo nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu prospěchu, který uživatel získá z užití nebo v souvislosti s užitím předmětu ochrany, dále k charakteru a specifikům místa nebo oblasti, ve které dochází k užití předmětu ochrany, resp. k četnosti využití ubytovacích prostor, v nichž dochází k užití předmětu ochrany, atd.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)